

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési ára:	Felelős szerkesztő:	Társ-szerkesztő:	Hirdetéseket és előfizetéseket
Égész évre 5 frt — kr.	Dr. Prok Gyula. Sztempák Jenő.		elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyháza,
Fél évre 2 frt 50 kr.			iskola-utca 13-ik szám.
Negyed évre 1 frt 25 kr.	Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.		Egyes szám ára 10 krajczár.

A „Nemzeti Szövetség” gyűlése.

Hazafias ünnepe volt vasárnap Nyiregyháza város közönségének. Közöttünk voltak az „Országos Nemzeti Szövetség” vezéremberei, hogy felvilágosítást adjanak az egész országban fokozatosan és ellentállhatlanul térthódító „Nemzeti Szövetség” céljáról, tartalmáról és eszközeiről.

Utjuk és fáradozásuk itt Nyiregyháza nem volt eredménytelen. Közönybe merült hazafiságunk föllendült, látván a magyar társadalom mulasztásait és hibáit, s látván azt a színes képet, amely e mulasztások helyreépítésével, a hibák elhagyásával fejlik ki.

Tehát mi, az egész magyar társadalom az oka annak, hogy gyengék vagyunk, hogy a tömörített erők legendaszerű megdönthetlensége távol áll tőlünk. A magyar társadalom magára vessen, midőn az elborult hazafiúi lélek keseregni kénytelen a bajok sokaságán, amelyekben szenved, amelyek életerejét, egységét és szilárdságát kezdték ki. Ezek ellen a bajok ellen száll sikra az „Országos Nemzeti Szövetség”. Alapitana: Minden ember tegye meg kötelességét, mint magyar, mint a társadalom tagja, s mint hazafi.

A „NYIREGYHÁZA” TÁRCZÁJA.

Halottak estéje.

— Ilonka -mlék. —

Halottak estéje
Homálya, setéjje
Ráborult a tájra;
A falu tornyának
Kis harangja kondul,
Istenfélő hívek
Bús csapatja indul
Gyász-esti imára —

Ott, künn a temetőn
Halványan, reszketőn
Szokatlan fény gyulad . . .
Bús emlékezésnek
Szomorú fénye az,
Multak ködébe jár,
Holtak felett virraszt,
Idézi a multat

Gyász énekek mellett
Jön a lassu menet
Szomorú útjára;
Ájtatos arczokon
Gyertya fénye reszket,
Elől egy aggastyán
Hozza a keresztet . . .
Talán utóljára . . .

Hogyan, hát az egyén ép úgy, mint a társadalom a maga egészében kötelesség mulasztással vádolható? Igen, még pedig az „Országos Nemzeti Szövetség” tanításai szerint kivétel nélkül, a legnagyobb mértékben.

A magyar társadalom a kaszt szellem fojtó levegőjében él, s hierarchikus szervezete megakadályozza az erők egészséges kifejlesztése által megvalósítani amaz egyéni és közcélokat, amelyekre a társadalom lételénél fogva hivatva van. A társadalom tagozataiban, amiket igen kevés közösség tart össze, elvész az egyén, aminek aztán az általános elégedetenség, bizonytalanság és nyughatatlanság a következménye. A tagozatok a társadalom többi szervi alkatrészeinek igényei, helyzete és bajai iránt a legcsekélyebb érdeklődéssel sem viseltetnek, amiből akaratlanul is érdekösszeütközés áll elő, amelyben a gyengébb elvész, magára marad, s békétlenkedik. Ez a szociálizmus forrása nálunk. Speciális magyar baj, magyar társadalmi hibák szülötte, amelynek keletkezésében tehát a külföldi szociálizmus okainak kevés szerepe van.

Az „Országos Nemzeti Szövetség” megjelöli az orvosert, amely a magyar társadalmat vérkeringésében oly hátrányosan megtámadó szociálizmus el-

ozlatásához alkalmas. Törődjön a legelső néposztály érdekeivel a szellemi és vagyoni rend többet, ne zárkózzon el hidegen a nemzet testpanaszai elől, keltsen maga iránt bizalmat, s fejlessze ki azt az életető öntudatot, hogy mindannyian az édes magyar haza gyermekei vagyunk, s az egymás iránti ragaszkodó szeretet, önzetlen munkálkodás által érhetjük el csupán egyéni boldogulásunkat ép úgy, mint a közös édes anya nagyságát és boldogságát egyaránt.

De nem csak a társadalmi osztályok közötti viszály és egyenetlenség elosztatása képezi feladatát az „Országos Nemzeti Szövetség”-nek. A magyar nemzet egységét a nyelvbéli különbségek is érintik, még pedig jobban, mint bárhol a világon, hol több nyelvet beszélnek az ugyanazon kormányzat alatt álló polgárok. A szövetség szeretettel akar hatni a nemzeti ségére. Nem jogot elvonni, de felvilágosítani az állampolgári kötelezettség parancsairól, nem üldözni, de testvéries érzelmeket akar ébreszteni. Bizik a szeretet örök hatalmában s hiszi, hogy ez alatt a vezérelv alatt sikerül behatolni a nemzeti ségek érzelm világába.

Sok idő telik el, amíg a szeretet és társadalmi önzetlenség általánosan

S míg elhal az ének,
Ki-ki az övének
— Sirja felett megáll.
Itt testvér, jó barát,
Ott egy özvegy, — árva . . .
Vagy bánatos szüle
Borul le imázva
Egy-egy sirhalomnál.

Messze, távol tőlem,
Egy kis temetőben
Nekem is van sírom, —
Kis Ilonka hugom
Arasznyi kis ágya.
Terebélyes fának
Korán letört ága
Temetve alája . . .

Szavad se hallottam
Kedves kis halottam!
Nem is láthatalak . . .
De mi a törzsnék fáj,
Az ágnak is fájó;
Hogy leszakadtál a
Jó anyánk karjairól,
Én is sirattalak . . .

Nem is voltam otthon,
Mikor udvarunkon
Felhangzott az ének,
De azért éreztem,
Hogy sírodatt ássák,
Hallottam az anyánk
Búgó zokogását, . . .
Sirt bennem a lélek.

Bánatos szülei
Ti többi testvéri
Sirja körül ülven, —
Mondjátok meg neki,
Hogy ott vagyok én is,
A messze távolból
Rá gondolok én is
Halottak estéjén. — **Hír-Kafa.**

A fekete bacillus. *)

A bécsi laboratóriumi szerencsétlenség révén ismét módunkban van látni azt a jelenséget, hogy az antiszemita a tudományt is valami átkozott zsidó portékának tekintik. Azok a középkori parasztlak, Gregorig és cimborái, még a kórházról is azt hiszik, hogy gyilkos saktertanya. A doktorok (alle san verkappte Jud'n) belefogdossák az egészséges keresztény embereket, és meghalatták őket, hogy legyen kit fölfráncséroznik. Mert legkedvesebb mulatságuk a halottfráncsérozás, ez az iszonytató művelet. A boncolásról ez a Herr von Gregorig úgy beszél, mintha valami rettenetes kinzársól volna szó; mintha azok a szegény cadaverek ordítanának a bicska alatt. És a gonosz doktorok zsidót természetesen nem boncolnak soha.

Az anatomia és a holttest-vizsgálat ilyen felfogása, a boncolástól való irtózás és a scalpellumot forgató orvosok gyűlölése ép

*) A P. H.-ból.

uralkodó eszmékké válnak az érzelmeinkben és gondolkodásban és nyelvben annyira szétváltott magyar társadalomban. Hanem a Nemzeti Szövetség nem a holnapért és holnapra dolgozik, hanem a messze jövőben biztató ideális állapotért, amelyben ennek a nemzedéknek hazafiúi lelkesedéssel kell törhetlenül részt venni.

Közügyek.

Megegyezési bizottsági tagok választása.

A november 8-án Nyiregyházán megegyező megegyezési bizottsági-tag választásra vonatkozólag a következő hirdetmény bocsátotta ki:

Hirdetmény.

Nyiregyháza város tanácsa közhírré teszi, hogy Szabolcsvármegye közgyűlése 428-98. Bgy. szám alatt kelt határozata szerint azon bizottsági tagok helyének betöltése céljából, kik megbízatásuknak ez év végéig történő leteltével kilépnek, választási határnapul folyó évi november hó 8-ik napját tűzte ki.

Ezen választási határnapról mindazon jogosult választók, kik a folyó évi országgyűlési képviselő választók névjegyzékében benn foglaltatnak, azzal értesítettek, hogy

az I-ső kerületbe tartozók számára választási hely: a városháza közgyűlésterme;

választási elnökök: Bodnár István, Eördégh Károly;

kilépő bizottsági tagok: Palicz János és Báthly Barnabás;

választók: a város I-ső kerületében, a városháza központtól kiindulva a Kossuth Lajos utca baloldalán, Erdősor, Dohány, Sárkány, Holló, Kótaji utcákon, Ujszőlősor, Tokaji utcán, Kórház, Búza, Vármegey, Városházterén, Városháza utcán, Széchenyi-, Egyháztér, Vármegeyhez-, Egyház utcán, Kistér, Sip, Viz, Új, Búza, Pacsirta, Mező, Szent-Mihályi utcán, Hatházon (Czigánytelep), Vasuti temetőn, Vasgyáruton, Szénaterén, Erskert utcán, Vasuti út jobb oldalán; — külső határban: Alsó Pázsit, Felső Pázsit, Felső Badur, Sóstó, Czugosrész, Erdő, Örökös földek. I—V. szakaszban: Kisteleki, Új és Ó kertben, Kisteleki bokor, Rozsréti I., II. bokor, Rozsréti kert, Mándi I., II., III.

bokor, Kordován bokor, Alsó Badur, Alsó Sima, Nagy Lapos, Felső Sima, Bálint, Lóczy, Polyak bokor tanyákon és pusztákon lakók.

A II-ik kerületbeliek számára választási hely: a városháza tanács-terme;

választási elnökök: dr. Meskó László, Bogár Lajos;

kilépő bizottsági tagok: Beniczky Miksa, Májerszky Béla, Sochor Pál;

választók: a város II-ik kerületében a Kossuth Lajos utca jobb oldalán, Sóstói út, Keskeny és Tokaji utcán, Vármegeyházterén, Körte utcán, Sarkantyú utcán, Morgó zugban, Epreskert utcán, Nyirfatérén, Nyirfa-utcán, Ószőlő, Pazonyi utcán, Zóldsógtéren, Selyem utcán, Ligetsoron, Pazonyi uton, Városházterén, Orosi utcán, Forgó, Sas utcán, Inczey soron, Kállai utca baloldalán, külső határban: Szélső-, Sváb-, Salamon-, István-, Zombori-, Antal-, János-, Nádás-, Gerhardt-, Róka-, Mohos-, Benkő-, Kovács-, Varga-, Fűzes-, Jakus- és F.-Sóskút bokor tanyákon lakók.

A III-ik kerületbeliek számára választási hely: városháza, Báthly Barnabás tanácsos irodája;

választási elnökök: Sexty Gyula, Kovács Ferenc;

kilépő bizottsági tagok: dr. Ferlicska Kálmán, Kerekthéy Miklós, dr. Meskó László;

választók a város III-ik kerületében: a Kállai utca jobb oldalán, Vásártérsoron, Vég-, Kert utcán, Laktanyatérén, Honvéd, Serház, Nádor utcán, Rókazugban, Kéz, Rózsa, Eötvös utcán, Templomtéren, Iskola-utcán, Szilfa, Hatház, Kisteleki utcán, Temető soron; — külső határban: Alsó temető, Királytelki szőlő, Alsó Sóskút-, Szekeres-, Dankó-, Debrő-, Vajda-, Kazár-, Bedő-, Szelles-, Sulyán-, Czigány-, Verhőczy-, Markó-, Halmos-, Ferencz-, Horváth- és Bundás bokor tanyákon lakók.

A IV-ik kerületbeliek számára választási hely: városháza, közgyámi hivatal;

választási elnökök: Pazár István, Báthly Barnabás;

kilépő bizottsági tagok: Kovács Győző, Löffler Sámuel, Sütő József;

választók a város IV-ik kerületében: a városházter déli oldalán, Iskola utca jobb oldalán, Debreceni utca jobb oldalán, Hat-

zeller nyugati oldalán, Laktanyasoron, Zöldfa, Akácfa, Gólya, Kigóy, Katona, Virág, Cspike, Salétrom, Kereszt, Kürt, Szarvas, Városház utca baloldalán, Széchenyi tér keleti és déli oldalán, Ér utcán, Vasuti út baloldalán, Magyar államvasut, Közraktárnál; — külső határban: Sipos-, Belli-, Vadas-, Nádasy-, Magyar-, Zöld-, Báj-, Tamás-, Lakatos-, Bánfy bokor tanyákon, Paposhalom, Görög-szállás, Belegrad, Varjúlapos és Nagy Királytelek pusztákon lakók.

A választás minden jogos választó által személyesen beadott szavazatlappal által eszközöltetik, melynek megejtése végett minden választó a fentebb megjelölt s reá nézve érvényes választási helyen és küldöttség előtt folyó évi november hó 8-ik napjára kintüött választási határnapon reggeli 9 órától delután 4 óráig bármikor megjelenhet.

Kelt Nyiregyházán, 1898. évi október hó 27-ik napján.

Benes László,
polgármester.

Májerszky Béla,
főjegyző.

Jubileumi érem

állami polgári alkalmazottak részére.

Szabolcsvármegye főispánja Ó Felsége uralkodása kezdetének ötvenedik évfordulója emlékére az állami polgári hivatalnokok és alkalmazottak részére adományozandó emlékérmekre vonatkozólag a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Ó Császári és királyi Felsége 1898. évi augusztus hó 18-án kelt legfelső kéziratával, uralkodása kezdetének ötvenedik évfordulója emlékére, az állami polgári hivatalnokok és alkalmazottak részére egy 1898. évi december hó 2-án adományozandó emlékérmét méltóztatott legkegyelmesebben alapítani és erre vonatkozólag a következőket megállapítani:

I. Ezen érem, mely a „Jubileumi érem állami polgári alkalmazottak részére” címet viseli, kizárólag 1898. december 2-ának emlékére adományoztatik.

II. Ezen érem némi különbség nélkül mindazoknak adományozandó, kik az 1848. december 2-ától, 1898. december 2-áig terjedő időszak alatt állami szolgálatban, vagy más, ezzel egyenlőnek tekintendő nyilvános szolgálatban álltak, vagy még állanak, még pedig, ha 1898. december 2-án tényie-

olyan régi dolog, mint az emberi agyvelő fekete bacillus: az ostobaság. Ezt a fertőzést még az állatból hozta magával az ember. Nincsen olyan ostobaság, amelyben ne mutatkoznék valami állati vonás. A boncolástól való borzadás kiváltásként harom; tulajdon az az őstőn, mint mikor a marha megszállódik a vagóhíd szagától. Annak a marhának voltaképp igaza van; nem akarja, hogy levágják, élni akar. De az embernek azért volna esze, hogy az anatómia termet meg tudja különböztetni a vérpadtól, a buvárkodó tudóst a hőhértől. A felvilágosodás történetének egyik legfontosabb mozzanata az a változás a világ szemléletében, mely végre valahára megtűrte, hogy az emberi test belsejét vizsgálják. Ez az új korszak, igaz, szörnyűsége: vivisekciókkal kezdődött; mert még mindig ártatlanabb dolognak tartották az élő ember felboncolását, mint a holttest megszenteltetését. A középkornak nem egy nagy anatomusa szennyezte be kezét boncolóasztalra feszített gonosztevők vérevel. És mikor végre a holttest tudományos tárgy lett, az ostobák még mindig irtóztak a „felszabadulástól.” A kerékbetörsére ítélt vizan ment a vérpadra, ha tudta, hogy összezuzott teteme nem kerül Rolfink, az az anátomus félelmes tornyába; mert meghalni könnyű, de ha „megroflinkolják” az embert, az irtóztató.

Nemtudom, méltóztatnak-e még emlékezni rá, hogy egy-néhány évvel ezelőtt Zágrábban

bukkant föl az a középkori lelki járvány, a fekete bacillus, az ostobaság dühöngése; a nép fölázadt az orvosok, a kórház és a boncolás ellen. A horvát parasztok ugyanugy beszéltek, mint most a bécsi urak. Leesuktak közülük egy eszmét és a sötét mozgalomnak vége lett. A bécsi antiszemita azonban diadalmasokat ugyanazokkal az argumentumokkal. Kivitták, hogy a pestis bacteriumainak mesterséges tenyésztését semmisítsék meg. Ami hosszú évek tudományos munkájával és nagy költséggel keletkezett: egy pillanat alatt elpusztult az ostoba és olesó sósavtól. Bizonyosnak hiszem, hogy az osztrák kormány e szomorú intézkedése idézte föl a miénket.

Az a maró folyadék különben szétrőcsesent és jókora lyukakat égetett mindenféle diszes tógákon. Több egyetemen egyszerre megszűnt a pestisjárvány természetének és megelőzésének kutatása. Miért? Mert az a kutatás veszedelmes. Ki mondja, hogy veszedelmes? Az ostoba Herr von Gregorig vagy valami tudós szakértő? Nem tudom. De akárki mondja, az az egy bizonyos, hogy olyan szegényes bizonyítványt még nem igen adott ki magáról se a tudomány, se a hatóság, mint mikor elötlentette azt az egy-néhány liter acidum muraticumot. Mert vagy veszedelmes az a bacteriologiai kutatás, vagy nem. Ha veszedelmes, a szakbelieknek az első órától fogva tudniok kellett, hogy az; és nem volt szabad emberleletek millióival

játszaniok. Ha pedig nem tudták, hogy veszedelmes, akkor rosszabbak voltak a késlel játszó gyermeknél, mert a gyermeknek legalább nincsen doktori oklevele. Ez esetben az történt, hogy a tudatlan népek merészen babrálták gyilkos portékákkal, melyeknek mi voltáról fogalmuk sem volt és bűnös cselekedetet követtek el. Ha viszont a pestis bacteriologiai kutatása nem veszedelmes, akkor az a sósavontörés bárgyúság és az álladalom a XX. század küszöbén a középkori babona nevében veti végét a tudományos vizsgálódásnak.

A bécsi közkórházban történt szerencsétlenséget súlyos hibák idézték elő. Es pedig a tudományos vezetőség hibái. Azt mondják, hogy a katasztrófa egyenes oka a szűk, piszkos laboratórium meg egy iszákos szolga volt. Hát mind Nothnagel professzornak, mind dolgozó társaiknak kötelessége volt eleve tudni, hogy azok a nyomorúságos szobák ilyen műveletek végzésére nem valók, s hogy tanulatlan szolgaembarre, akár iszákos, akár józanéletű, a dőghalál Pandora-szelenczejét bizni örltség. Akár beéri a pestis ezzel a három áldozattal, akár végig-söpri egész Európát: az kétségtelen, hogy a bécsi közkórházban bűnös vigyázatlanság történt, olyan tudományos skandalum, amelyhez fogható alig ismer a történet.

De hogy ezért egyszerre megszűnjék másutt is a pestis bacteriologiai vizsgálata, még nagyobb szegény amannál; és növeli gyalá-

ges szolgálatban vannak, tekintet nélkül addig betöltött szolgálati idejökre, ha pedig már nem tartoznak többé a tényleges állományba, csak akkor, ha legalább tíz évet szakadatlanul töltöttek állami, vagy ezzel egyenlőnek tekintendő szolgálatban és sem fegyelmi uton nem bocsátattak el, sem az állami szolgálatból való kilépésük óta nem estek olyan fenytőbíróági ítélet alá, mely a rendjelek és kitüntető jelvények elvesztését vonná maga után.

Ideiglenes és végleges szolgálati minőség közt különbség nem teendő.

Kizárandók azonban mindazok, kik az államhoz csak szerződési, felmondható viszonyban állanak, azaz tiszteletdíj, jutalomdíj stb. fejében vannak, vagy voltak alkalmazva.

Az érem adományozása előzetes jelentkezésre történik, még pedig a meg tényleges szolgálatban levő hivatalnokok stb. közvetlenül följobbalvaló hatóságuknál tartoznak igényüket rövid uton bejelenteni, azok ellenben, kik nem állanak többé tényleges állami szolgálatban, a közigazgatási országos hatóságoknál, ahol az ezen éremre való igényüket igazoló okmányok is felmutatandók.

Az állami polgári alkalmazottak részére alapított jubileumi érem a fegyveres erőknek szant jubileumi emlékéremtől függetlenül adományozandó.

III. Az állami polgári alkalmazottak jubileumi érme bronzból való és 39. milliméter széles vörös-fehér szalagon a mell baloldalán viselendő.

Az előlapon Ó Császári és apostoli kir. Felsőségnek arcképe van e körirással: FRANC. JOS. I. D. G. IMP. AUST. REX. BOH. ETC. REX. AP. HUNG.; a hátlapon pedig e fölírás: „SIGNUM MEMORIAE.“ körülvéve az MDCCCXLVIII—MDCCCXCVIII. évszámokból.

IV. A jubileumi érem az ezüst érdemkereszt, esetleg a katonai érdem-érem, a hadi érem és az ujon alapított „Disz érem negyven évi hű szolgálatát“ után sorakozik.

Ha ezen érem tulajdonosa egyuttal a fegyveres erő tagjai számára való jubileumi emlékérmét is bírja, akkor az utóbbi az állami polgári alkalmazottak részére való emlékérem előtt sorakozik.

V. A jubileumi érem tulajdonosának halála után az érem az örökösöknek marad.

VI. Tulajdonosi bizonyítvány az éremről nem allíttatik ki.

zatát az, hogy a buta reakció ül benne diadalt. Nincs művelt ember, aki ne tudná, hogy az orvostudomány legújabb kora a bakteriológiával kezdődik. A vesztettség, a lépfene, a tetanus oltságát mind e kutatásoknak köszöni a világ; e tanulmányokon épült a mai seborvoslás is, és kétségtelen, hogy idővel minden fertőzést ellen védekezhetünk. A tüdővész, a kolera, a pestis megelőzését és orvoslását keresni a legmagasztosabb feladat. Gyerekeskedj, hogy a kísérletek veszedelmel menyegyetik a világot. Szigorú felügyelet, lelkiismeretes pontosság mellett nem történik szerencsétlenség; amint hogy nem is történt mindmostanig, jöllehet Európának vagy harmincz egyetemen hosszú évek óta folyik ugyanilyen munka. Ha a reakció ki tudta csikarni, hogy a pestis vizsgálatainak veget vessenek, reá kerülhet a sor a kolera, a vesztettség meg a többi fertőző kórság kutatásának eltiltására is; mert elvégre azok a bacillusok is ép oly kárteknők, ha kiszabadulnak az üveg tömlőkből, vagy ha a kísérleti állat kedvere garázdálkodik az emberek között. Már pedig a reakció arra törekszik, hogy a tudományos buvárokodást meggátolja. Európa szerte dühösen küzd a vivisectio ellen is. Ez a kérdés immár politikai szint öltött. Pártok mérköznek körülte.

Holott mi köze van az antiszemitaságnak a kutyához, akit a tudós földáldoz az emberekért? És vajon nem mese-e a zászló, melynek egyik oldalára ez van írva: „Üssük a zsidót!“,

VII. A büntető törvénynek a rendjelek és diszjelvények elvesztésére vonatkozó határozmányai ezen éremre vonatkozólag is alkalmazást nyernek.

Ezen legfelsőbb intézkedések közlése mellett felhívom a kormányzatomra bizott Szabolcsvármegyében lakó igényjogosultakat, hogy ha a fentlirt emlékérmét megszerezni óhajlják, ebbeli igényüket, okmányaik bemutatásával nálam a f. 1898. év november hó 14-ikéig, mint záros határidőig, jelentsék be. Nyiregyházan, 1898. október 29.

Br. Feilitzsch.

A „Nemzeti Szövetség“ megalakulása.

Az „Országos Nemzeti Szövetség“ nyiregyházi fiókja vasárnap alakított meg Nyiregyháza város közönségének élénk érdeklődése mellett. Ebből az alkalomból lerándultak hozzánk a szövetségi központ képviselőiben dr. Herczegh Mihály igazgató-elnök, dr. Kriváchy Géza, dr. Komlóssy Ferenc országgyűlési képviselő és Erdélyi Lajos. A vendégeket a reggeli debreczeni vonatnál Bencs László polgármester üdvözölte, amelyre röviden Herczegh Mihály válaszolt. A küldöttség aztán kocsikra ült, s a már ez időre fellobogozott utcaikon át a Korona szállodába hajtatott.

Az ünnepi alakuló közgyűlés a vármegyehaza nagytermében tartatott meg délelőtt 11 órakor. A termet zsufolóság megtöltötte az érdeklődő közönség, melynek soráiban a vármegye társadalmanak kitűnőseit csaknem teljes számban volt alkalmunk látni. A karzaton hölgyek helyezkedtek el, s követték gondos figyelemmel a lelkes gyűlés szép lefolyását.

Az alakuló közgyűlést Somogyi Gyula szervező bizottsági elnök nyitotta meg lendületes, hazafias szelleműt áthatott beszéddel. A fővárosi kiküldötték meleg üdvözlése után általános éljenztől kísérve jelentette be, mikép a szövetségbe ez ideig 174 tag lépett be, köztük gróf Pongrácz Jenő, gróf Dessewffy Dénes, Alajos és Béla egyenként 100—100 koronával alapítótagként.

Ezután dr. Herczegh Mihály több mint egy órán át fejtegette a Nemzeti Szövetség célját. Tartalmas, lendületes és hazafias felbuzdulástól lelkes beszédjét sokszor szakí-

a másikára meg-j, Imádjuk a tengeri malacot! Erre a felelet csak az, hogy mindez igen természetes, igen érthető. Amely agyvelőbe belevette magát az ostobaság fekete bacillusa, ott székségekpen összekerül minden, ami buta, és nem férhet oda semmi, ami okos. Az antisemita nem lehet tudományos műveltségű ember. Viszont a tudományos ember sem antisemita. Mert annak a fejében nincsen fekete bacillus. Ez a lelki járvány, az agyvelők és fertőzete, épen úgy mutatkozik, mint a testi epidémiák. Néha lappang, máskor dühöng, hol itt, hol ott támad föl, és mindig megvannak az áldozatai. — Meg abban is hasonló a koleraéhoz, a pestishez, hogy mindig erősen tör ki az olyan földön, ahol már rég járt, aztán lassankint endemiává szelidül és megszűnik. Ennek a processusnak a kezdetét most Franciaországban látjuk; és meg fogjuk látni a végét is. Mi még csak tétlen nézők vagyunk; de a tudomány haladásával velej ár, hogy a jövőendő századok a lelki járványok ellen ép oly hadjáratot folytassanak, mint ahogy ma az igazi epidémiák ellen küzdünk. És bizonyos, hogy meglik majd a fekete bacillus öljét is. Ez a szer a műveltség, a kötelező műveltség lesz, mely majd ép úgy megkövetelnek mindenkitől, mint ma az ábecét. Ime, így függ össze az antisemitáság, az antivivisectio, az anatomia gyűlölése, a sósav meg a többi oktandiság.

Tóth Béla.

totta meg a hallgatóság zajos éljenzése. A beszéd közelebbi tartalmát lapunk vezércikkében ismertetjük. A mély hatást tett beszéd elhangzása után Bencs László polgármester a város közönsége nevében mondott köszönetet központi szövetség kiküldöttjeinek. Mikecz János alispán, — akiről a bankett folyamán dr. Herczegh Mihály ugy emlékezett meg, hogy aranyászju alispán — valóban magas szárnyalású költői emelkedettségű beszédben jelentette ki csatlakozását a vármegye közönsége nevében a Szövetség céljaihoz. A beszéd hatását nagyban emelte az előadás szín-s evelensége.

Báró Feilitzsch Berthold főispán a „Besenyeyi Kör“ nevében csatlakozott a Nemzeti Szövetséghez, mint a mely a Besenyeyi körrel azonos cél fel, tudniillik a társadalmi egység és erő megalvó-ítása felé törekszik. Végül Leffler Sámuel a polgári olvasó-egylet képviselőiben üdvözölte a szövetséget.

Ezután a szövetség megalakítása következett. Az elnöki széklet a választás tartamára Verzár István főesperes foglalta el. Elnök lett gróf Pongrácz Jenő, társelnökök Mikecz János alispán és Megyery Géza törvésségi elnök, igazgató-elnök Somogyi Gyula, alelnökök Bencs László, dr. Mesko László és dr. Ferlicska Kálmán, jegyzők dr. Victorisz József és dr. Hoffmann Mór, könyvelő ifj. Soltész Gyula, pénztáros Mészáros Ferenc, ellenőr Kubassy Gusztáv. A felgyelö-bizottság tagjai: elnök Martinyi József, tagok Fest László, Kovács Győző. Igazgatósági tagok: Br. Feilitzsch Berthold, Megyery Géza, gróf Dessewffy Dénes, gr. Dessewffy Alajos, gróf Dessewffy Béla, Lázár Kálmán, Popp György, Kovács István bíró, Geduly Henrik, Bartók Jenő, Verzár István, Fekete István, Baruch Arnold, dr. Kovach Elek, Halasi János, dr. Konthy Gyula, Bleuer Lajos, Sztompák Jenő, dr. Prok Gyula, dr. Flegmann Jenő, Keresztessy István, Májerszky Béla, Sztarek Ferenc, Palicz János.

Az egyhangu választás megejtése után Somogyi Gyula elnök bejelentette, hogy a hölgybizottság alakulában van, hogy továbbá a szövetség megalakulása alkalmából üdvözölő iratot küldött a Nagyváradai Nemzeti Szövetség s hogy a gyűlés tartama alatt érkezett a Bési Magyar Nemzeti Szövetségtől, továbbá az ó-becsei és a győri Nemzeti Szövetségektől. Gróf Pongrácz Jenőtől szintén távirati üdvözlés érkezett és egyuttal tudtja okait, amiért a gyűléstől távol kellett maradnia.

Dr. Kriváchy Géza lelkes szavakban tesz indítványt az iránt, hogy a Nemzeti Szövetség első alapítójához az imádot királyhoz a gyűlésből hódoló távirat küldessék. Az indítvány lelkes elfogadása után a következő táviratot menesztette:

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök Ö nagyiméltóságának Budapest.

A Nyiregyházi Nemzeti Szövetség a legmélyebb alattvalói hódolattal és hálával gondolt első alapítójára, felséges királyunkra. Kérjük excellentiádat, hogy tántoríthatatlan hűségünkkel a trón számolyánál tolmácsolni méltóztassék.

Ugyancsak a közgyűlés a következő táviratot rendelte Jozsef főherczeghez meneszteni.

Jozsef főherczeg Öfenségének.

A Nyiregyházi Nemzeti Szövetség mély tisztelettel üdvözli Fenségedet, mint a szövetség alapító tagját és kéri a magyarok istenét, éltesse Fenségedet sokáig imádot magyar hazánk javára.

Dr. Herczegh Mihály a lelkesedés hatása alatt, amelylyel a közgyűlésen találkozott, az iránt tesz indítványt, hogy igyekezék a nyiregyházi fiók szövetség Szabolcsvármegye valamennyi községében fiókokat alapítani.

A közgyűlés berekesztése után a Korona szálloda nagytermében 150 teritékű bankett volt, amelyen városunk előkelősége, köztük báró Feilitzsch Berthold főispán, Megyery Géza kuriai bíró, Mikecz János alispán, Popp

György pénzügyigazgató, királyi tanácsos, Kovács István táblai bíró, Bencs László polgármester, Lázár Kálmán kir. főügyész-helyettes, dr. Ferlicsa Kálmán országgyűlési képviselő, Somogyi Gyula királyi közjegyző stb. stb. — Továbbá a Szerencsi Nemzeti Szövetég kiküldöttjei: Paszlavszky Sándor és Simon József vettek részt, természetesen a központi szövetség ünnepelt kiküldöttjein kívül. A kedélyes banketten Báro Feilitzsch Berthold főispán a királyra mondott lelkes felköszöntőt, melyet a jelenlevők állva hallgattak meg. Mikecz János alispán dr. Herezegh Mihályra köszöntött, amit dr. Herezegh Mihály azzal viszonzott, hogy lelkes szavakkal Nyiregyháza város közönységét éllette. Felköszöntőket mondtak: dr. Ferlicsa Kálmán, dr. Herezegh Mihályra, dr. Komlóssy Ferenc az általános szeretetben működő főispánra, dr. Kriváchy Géza a nyiregyházi sajtó jelenlevő képviselőire, Kovách István, dr. Jósza András Somogyi Gyula stb.

A banketten Somogyi Gyula indítványt terjesztett elő az iránt, hogy üdvözlő távirat küldessék Vaszary Kolos hercegprímáshoz, aki nevenapját ünnepli.

Az indítvány elfogadtatván, az elküldött távirat szövege a következő:

Vaszary Kolos hercegprímás
főmagasságának

Budapest.

A Nyiregyházi Nemzeti Szövetség mély tisztelettel üdvözlő eminentiádat mai névnapja alkalmával.

Hason tartalmu táviratot küldött dr. Herezegh Mihály is, kifejezést adván a fölött való örömeinek, hogy e napon alakított meg a 34-ik főközség Nyiregyházán.

A lakoma után a fővárosi vendégek lunchra a főispánhoz voltak hivatalosak, hol a háziasszonyi szerepet a főispán felesége vitte. Rendkívül kedves jelenet volt, mikor a főispánnal biztatására a két kis bárkisasszony: Cicelle és Elia, kik közül a kisebbik három, a nagyobbik négyéves, a vendégek tiszteletére elénekelt néhány dalt, csupa szép magyar nótát. — A vendégeket a főispán vezetésével a megye és a város előkelősége egészen a pályaházig kikísérte.

Hirek.

— **Katonai előléptetések.** Ő Felsége f. évi november 1-ével *Horváth László* 10. huszárezredbeli főhadnagyot másod osztályú századosná, *Bencez Bálint* helybéli csendőr főhadnagyot századosná, *Hauer Jenő* csendőr hadnagyot főhadnaggyá, *Kovács Jenő* és *Botó Ernő* honvéd tiszthelyetteseket hadnagyokká léptette elő.

— **A debreceni kir. ítélőtábla új elnöke.** Ő felsége a debreceni királyi ítélőtábla elnökévé *Bernáth Elemér* kassai ítélőtáblai tanácselnököt nevezte ki. Bernáth Elemér Zemplénmegye Magyar-Jesztreb községében 1845-ben született azon ösrégi nemes családból, melynek tagjai közül igen számosan kitüntek már a polgári és egyházi közelet terén. Gimnáziumi és jogi tanulmányainak végeztével, s miután az államvizsgákat jeles eredménnyel letette, az 1865. évben a pesti kir. ítélőtáblához nevezetett ki joggyakoroknak s itt hivataloskodott 1867 májusig, ez idő alatt a köz- és váltó ügyvédi vizsgálatot is, szintén kitünő eredménnyel letévén. Az alkotmányos élet beálltával, az 1867. évi általános tisztújítás alkalmával Zemplénvármegye aljegyzővé választatván, szülővármegyéjébe költözött. Élénk részt vett a közigyelés intézésében s csakhamar feltűnt kiváló tolla s megnyerő előadása által s alig 22 éves ifju rövid idő alatt egyik vezére lett a megyei mozgalmaknak. Ettől kezdve rohamosan emelkedett hivatalos pályáján; 1868. évben törvényszéki jegyzővé, 1870. évben törvényszéki ülnökké választott, mindenkor egyhangulag. E hivatali állásában találta őt

a királyi bírók szervezése, amidőn is az 1872. év január 1-én a sátoralja-ujhelyi kir. törvényszékhez nevezetett ki bírónak. Megelőzőleg honvédelmi kötelezettségének is eleget tett, hadnagyi ranggal vezegvén be az önkéntesi évet. Az 1879. évben, mint pótbíró a budapesti királyi ítélőtáblához lépett elő; 1885-ben pedig már rendes kir. ítélőtáblai bíró s egyuttal az államvizsgálati, ügyvédi és telegkönyvi vizsgáló bizottságnak is tagja volt. Az 1888. évben az a kiváló kitüntetés érte, hogy soronkívül a kir. ítélőtábla egyik tanácsának a vezetésével bízott meg. 1889. évben pedig már a kir. kuriához rendeltetett be szolgálatára. Itt találta őt 1891. évben a kir. ítélőtáblák decentralizációja, a mikor is az újonnan szervezett kassai kir. ítélőtábla tanácselnökévé nevezetett ki s ez állásban működött egész mostanáig. Mint bírót, széleskörű és alapos tudomány, gyors felfogás, széles ítélőtehetség és példás szorgalom jellemzik őt szilárd jelleme és részlehetetlen igazságérze- me mellett. Mint egyháznak hű fia, az egyházi élet terén is, — családi tradícióinak megfelelően — kiváló és előkelő szerepe van. Ifju korá óta élénk részt vett az egyházi ügyek vezetésében s mint a felsőzempleni egyházmege világi elnöke, mint a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület részéről megválasztott egyetemes zsinati és konventi tag, régóta vezérszerepet visz az egyházi ügyek intézésében.

— **Kinevezések.** A földmívelésügyi miniszter *Pászár István* okleveles gépészmérnököt, a magy. kir. folyam-mérnöki és kulturmérnöki hivatal személyzeti létszámába, segédmérnökévé nevezte ki. — *Gyurcsány Ferenc* nyiregyházi dohánybevéltő hivatali gyakornok jelöltet a pénzügyminiszter segélydíjas dohányjövédéki gyakornokká nevezte ki.

— **Új táblabíró.** A királyi úr. Boros Gyula telegkönyvi betétszerkesztő törvényszéki bírót a debreceni ítélőtáblához bírónak nevezte ki.

— **Anyakönyvvezetői kinevezés.** A belügyminiszter kis-létai anyakönyvvezetőül *Pöczely Sándor* otlani újonnan megválasztott jegyzőt nevezte ki.

— **Átszított községek.** A m. kir. miniszterium ez év szeptember havában a nyiregyházi kir. törvényszék területén *Berkossz* községet a *Kisvárdai* és *Kércs* községet a *nyirbátori* kir. járás-bírósig kerületéből a *nyiregyházi* kir. járás-bírósig, telegkönyvi tekintetben pedig a nyiregyházi kir. törvényszék mint telegkönyvi hatóság kerületéhez, továbbá *Mada* és *Pusztadobos* községeket a *nyirbátori* kir. járás-bírósig kerületéből a *Kisvárdai* kir. járás-bírósig ugyis mint telegkönyvi hatóság kerületéhez csatolta át. Ezen intézkedés folyó évi november hó 1-ső napján lépett életbe.

— **A Bessenyei óda-pályázat eredményéről** lapunk legutóbbi számában értesítettük olvasóinkat. A Bessenyei szobor-bizottság a múlt penteken délelőtt Mikecz János alispán elnöklete alatt tartott ülésen bontották fel e pályamunka jelíges levelét s kitűnt, hogy annak szerzője Sajó Sándor jászberényi főgimnáziumi tanár, a kinek a kitűzött 10 darab 20 frankos jutalmat ki fogják adni. Kapcsolatban megemlíjtük, hogy a meglicsért ódák közül a „Bessenyei” című ódának szerzője *Szabó Lajos* lapunk belső munkatársa, melyről a bíráló bizottság azt mondta, hogy „lendületesebben kezdődik, mint sok más társa, végül azonban kissé ellankad.”

— **A tanári kör.** Biztató jelek közt, élénk érdeklődéstől kísérve alakult meg a debreceni tanári kör október 29-én, a folyó iskolai évre. Az érdeklődést eléggé igazolja a megjelentek nagy száma, mert ott láttuk Dóczy Imre egyházkerületi felügyelő elnöklete alatt. Sinka Sándor, S. Szabó József, Török Péter ev. ref. főgimnáziumi igazgatót s tanárokat; Moravszky Ferenc és Adorján Ferenc nyiregyházi ág. ev. főgimnáziumi tanárokat; Beczner Frigyes, Bihari Ferenc, dr. Horvay Bóbert, dr. Kardos Albert, Kovács Gyula Antal, Laczó Károly és Nádasdy

főrealiskolai tanárok; Vass Károly, Ivér Ferenc piarista gimnáziumi, Dóczy Gedeon ev. ref. felsőbb leányiskolai igazgatót, dr. Szántó Sámuel keresk. akad. tanárt. — Elnök lelkes hangon emlekték meg a Debreczenben lefolyt országos tanárgyűlésről, melynek fénye és sikere első sorban Debreczen város híres vendégzeretetének köszönhető, de a debreczeni tanári kör sem kevés jogot formálhat hozzá. Kéri a tagokat, hogy a f. iskolai évben tanusításnak fokozott érdeklődést a kör és az országos egyesület ügyei iránt, valamint fejtsenek ki buzgó munkaságot a közoktatás okserű kérdéseinek tárgyalásában. Majd néhány kegyeletes szót szentelt az elhunyt dr. Klamarik János, közoktatásügyi államfiktör emlékének és aztán áttér a napirendre. — A kör első köteletségének tartotta, hogy meleg köszönetét és igaz hálaíjt nyilvánítsa mindazom testületeknek és egyéneknek, amelyek s a kik a júliusban lefolyt országos tanárgyűlés fényes sikerét biztosították. Köszönő iratot intéz tehát Debreczen város tanácsának, az ev. ref. kollegiumnak, egyházaknak és még több erkölcsi testületnek; azonkívül gróf Degenfeld József főispánnak, mint a rendező nagy bizottság elnökének, Márk Endre ügyvéd, Oláh Károly városi tanácsos és Sigmeth Károly vasúti főfelügyelő uraknak. — Az alakuló gyűlésnek volt feladata a tisztújítás is, de a kor tagjai, mint már több ízben, ismét és egyhangulag megválasztotta a régi tisztikart; e szerint elnök: Dóczy Imre egyházkerületi felügyelő, alelnök: Gerhalmy József piarista gimnáziumi igazgató, pénztáros: Harmath Gergely és titkár: dr. Kardos Albert főrealiskolai tanárok. — A kör foglalkozott még a polgári iskola reformjával, de mielőtt e nagyfontosságú kérdésben véleményt nyilvánítana, meghallgatja dr. Vitérs József nyiregyházi ág. ev. főgimnáziumi tanár előadását, a ki egy ízben már fejtegette e kérdést a kör tagjai előtt. A folyó iskolai évre a kör a következő munkaprogramot tűzi maga elé: 1. A polgári iskola kérdése; előadó dr. Vitérs József. 2. A minősítési törvény revíziója; előadó dr. Horvay Róbert. 3. A felsőbb leányiskola újja szervezése; előadó Dóczy Gedeon; 4. A művészeti oktatás a közepiskolákban; előadó Moravszky Ferenc és Szántó Sámuel. Moravszky Ferenc a nyiregyházi ág. ev. főgimnáziumi tanárok nevében meghívja a kört, hogy decemberi gyűlést tartsa Nyiregyháza városában; a kör köszönettel fogadja a szíves meghívást és kész örömmel tesz eleget a nyiregyházi tagtársak kívánságának. — Elnök a következő új tagokat jelenti be: dr. Wölfka Nándor v. püspököt, Barcsa János h. -nanási gimn., Bihari Ferenc főrealiskolai, Keske-mély Lajos ev. ref. főgimn. és Vass Károly piarista gimn. tanárokat.

— **Jegyzői vizsga.** A község jegyzői vizsga folyó évi november hó 22-én és 23. a vármegyeháza kistermében fog megtartatni.

— **Kitüntetés.** Az „Erzsébet királyné-alap” központi bizottsága Budapesten a következő levelet intézte Hrabovszky Kornélia úrhölgy öngagságához: *Hrabovszky Kornélia* úrhölgy öngagságának *Kisvárdai*. A magyarországi nőegyleteknek f. évi szeptember hó 21-én megtartott nagygyűlése, hűn szeretettel dícső királynéknak áldásos emléke iránti kegyelete jeléül, azt a határozatot hozta, hogy az összes nőegyletek közreműködése mellett adakozás utján, egy „Erzsébet királyné-alap”-ot létesít. Az ügyek végrehajtása és vezetésére a nagygyűlés egy központi bizottságot küldött ki. E központi bizottság egyik alelnökévé nagyságod lett megválasztva, a mit ez uton van szerencsém becses tudomására hozni, megjegyezve, hogy az erre vonatkozó okmányt annak idején birtokába juttattam. Meg vagyok győződve, hogy nagyságod, a magasztos célra való tekintetből, e tisztséget szívesen fogja elfogadni és nemes ügyünket hathatós jóindulattal támogatásban részesíteni. Kérve erre vonatkozó nagybecsű választát, ma-

radok Budapesten, 1898. évi október hó 20-án. megkülönböztetett tisztelettel: özv. gróf *Teleki Sándorné*, a naggyűlés elnöke.

— **Hymen.** *Mikecz István* szolgabíró a múlt hó 29-én, szombaton tartotta esküvőjét *Fejér Erzsike* kisasszonnyal, Fejér Barna ny. kir. tablai bíró kedves leányával.

— **Dalestély.** Nyiregyháza és Szabolcs-vármegye társadalmá mindenkor élénk érdeklődéssel viseltette a nyiregyházi daleylet tevékenységét iránt. Bizonyos jólérező tudattal kísérte tevékenységét, mely évről-évre fokozottabb eredményeket tüntetett fel. A még mindig fiatalnak mondható ezen egylet az ország elismert régi harcosaival szemben bátran vette fel a legnemesebb csatát, az édes magyar dal harmonikus előadásának csatáját. Fiume, Budapest, Arad versenyorompóin diadalmasan lobogtatta meg zászlaját s annak szerte e hazában elismerést szerzett. Ezen derék egyesület, társadalmunk kedvence. Kipihelve az aradi verseny fíradalmait, újabb hozzálatott a nemes munkához s már legközelebb november hó 20-án daleystélyt tart, a mikor a diadalra segítő versenydarabokat, de ezeken kívül egy pár, egészen újonnan tanult, szép daleyveleget is elő fog adni. A társadalom színe-java, hiszszük, örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy derék dalosainkat ezen, az aradi verseny után első daleystélyén, ünnepelje s irántuk szeretetét és elismerését kifejezze.

— **Köszönet nyilvánítás.** *Geduly Henrikné* urnő 2 zsák burgonyát volt kegyes az árvaház részére adományozni. Fogadja a növegylet elnökségének hálás köszönetét.

— **Emlék a királynénak.** Elhunyt nagyszonyunk iránti kegyeletét méltóan örökíteti meg Torontál-Erzsébetlak róm. kath. hitközsége, amely a hívek összerakott filléreiből Erzsébet királynénak emlékére a Budapesti szivattyú és gépgyár részvénytársaság (ezelőtt Walszer Ferencz) jóhírű harangöntődjében egy körülbelül 400 kgrs harangot rendelt meg, a melynek egyik oldalára magyarországi Szent-Erzsébet, a másik oldalára elhunyt királynéknak dombormű képét önteti megfelelő felirattal.

— **Nyilvános köszönet.** *Deutsch Géza* ur kis leánya születése alkalmából 200 koronát küldött hozzám, hogy azt iskolánkba járó szegény leánygyermeknek kiruházására fordítsam. Ez újabb áldozatkészségéért, fogadja a hőkező nemes adakozó ezuton is hitközségünk kezgyeinek nevében hálás köszönetemet. *Baruch Arnold*, hitközségi elnök.

— **Ingyenes népkönyvtár.** *Br. Feiliszsch Berthold* főispán felhívást intézett a járási fözolgabírókhoz a községekben népkönyvtárak létesítése tárgyában. A népkönyvtárak esetleg állami segélyvel fognak felállítani, és azokat a községi lakosok ingyenesen használhatják. A szép eszme bizonyára visszhangot fog kelteni e hivatalos köteleesség teljesítés korlátain felül is s a járási fözolgabírák fokozott tevékenységet fognak kifejtteni mennél szélesebb körű megvalósításában.

— **Az alsó szabolcsi tiszai ármentesítő társulat** hétfőn rendes közgyűlést tartott Debreczenben. Sem az elnök, sem az alelnök nem jelenhetvén meg, a közgyűlés vezetésére Osvárh Ferencz érdekeltégi tagot választották meg Debreczen városát Komlóssy Arthur és Ábrahám László, a debreczeni kollegiumot Márk Endre képviselték. A gyűlés legfontosabb tárgya volt az 1899. évi költségvetés megállapítása. A rendes szükséglet 124,853 ft 25 kr., a rendkívüli kiadás 89884 ft 69 kr, melynek fedezésére 165275 ft 46 kr. különféle bevétel irányoztak elő. Az alapilleték minden forintjára 6 kr kivételt állapítottak meg, fél krajczarral kevesebbet, mint az idén. A tiszavölgyi társulat közgyűlésére gr. Desseffy Aurélt, Debreczeni Jánost és gróf Andrássy Gyulát küldötték ki. Miután az 1898. évi számadások, továbbá az anyagok, szerek, árvédelmi felszerelések megvizsgálására küldötteket választották és számos

folyó ügyet elintéztek, elnök a közgyűlést berekesztette.

— **Névváltoztatások.** *Wolf Károly* rakamazi lakos vezetéknevének *Farkas*-ra, *Altman József* dombrádi lakos vezetéknevének *Aczél*-ra, *Vécsi János* kisvárdai lakos vezetéknevének *Fodor*-ra, *Moskovics Pál* nyiregyházi lakos vezetéknevének *Molnár*-ra kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedtetelt.

— **Orgyilkosság.** Ifj. *Szabó Gábor* esobaji család földmívelő I. évi október hó 27-én este *Begre Mihály* esobaji lakos, rovvott multu paraszt legény egy vaslival hátulról orozva ugy találta fűbenitni, hogy Szabó azonnal meghalt. *Begre Mihályt* a tiszalóki esendőrség elfogta és átadta az ottani járásbírósnak.

— **Aki nem akarja magát beoltnati.** *Papp Bálint* berkeszi ev. ref. tanító a múlt hó 28-án egy veszett kutya czombján és karján megmarta. A megmarrt tanító föl akarták küldeni a budapesti Pasteur intézetbe, Papp azonban a fözolgabíró ismetelt felhívására sem akar felutazni és nem akarja magát beoltnati. A fözolgabíró ezen eddig páratlanul álló esetet bejelentette az alispáni hivatalhoz, ahol tehát most az a kérdés vár eldöntésre, hogy lehet-e valakit karhatalommal kényszeríteni arra, hogy magát a veszettség ellen beoltnassa?

— **A debreczeni földmivesiskola.** A földmívelésügyi miniszteriumban teljesen megérett az a régi terv, hogy a debreczeni gazdasági tanintézettel kapcsolatos pallagi földmives iskolát az ország valamely más, mezőgazdasággal foglalkozó városába helyezték át. Darányi miniszter ezen terv támogatására igen sok okot tud felhozni. Ilyen ok legelőször is az, hogy ez a földmives iskola jelenlegi szervezetében képtelen megfelelni azon feladatának, hogy szakképzett kiszakdákát és jó mezőgazdasági munkavezetőket neveljen. Minthogy a gazdasági tanintézet első évfolyama is a Pallagon van elhelyezve, a földmives tanulók a gazdaszokot majmolják, igényeiket felesigazzák és olyan munkakörre törekzenek, a melyre nincs meg a képesítéssök. A földmives iskolát tehát vissza kell adni valódi hivatásának, ez pedig az áthelyezéstől várható, miáltal a miniszter az ország valamely más vidékének mellányos kívánságát is kielégítheti; viszont a rendelkezésre álló anyagi erővel sokkal inkább előmozdithatja a debreczeni gazdasági tanintézet nagyon is szükséges, Debreczenre nézve is kívánatos, tovább fejlesztését és kiegészítését; valamint a dohánykiserleti állomás bővítésére fordíthatja a felszabaduló tért. Figyelemreméltó argumentuma Darányinak az is, hogy a földmives iskola elvitelével Debreczen mezőgazdasági érdeke nem fog vesztetni, mert hiszen eddig alig voltak debreczeni tanulók az intézetnek. A tárgyalások ez irányban már megindultak.

— **A házbérjövdelem bevallása.** A házbéradó három év tart mára, vagyis az 1899., 1900. és 1901. évekre való érvénnyel újból kivetendő lévén, az ezen kivetés alapjául szolgáló házbérjövdelem-vallomások benyújtására a m. kir. pénzügyminiszterium folyó évi 85.651. szám alatt kiadott rendeletével az 1898. évi november hó 15-től 30-ig terjedő időt tűzte ki. A kir. pénzügyigazgatóság felhívja ennél fogva a háztulajdonosokat, hogy a nekik, ingyen készítetett házbérjövdelem-vallomási ivet pontosan és a valóságnak megfelelőül hűséggel töltsék ki, s azt a városi adóhivatalnál legkésőbbben november hó 30-ig okvetlenül nyújtsák be. A lakbérlők magán a bérvallomási iven bizonyítják a vallomás helyességét, nevöknek a háztulajdonos kötelelesszgerű felhívása folytán az illető rovatba bejegyzése által. Az a házbirtokos, ki a bevallási ivet annak kitöltése előtt, azaz mielőtt abba a bérösszeget bejegyezte volna, a lakbérllékek alárattja, annyiszor büntetettik 100 forinttal, a hiny bérllélen követte el ezt a mulasztást. A befizetett bírság egészben a feljelentőnek adatik (1873. VI. t.-cz. 3. §. A

házbérjövdelem elitkolása és valótlán adatok bevallása jövdeleki kihágást képez, mely az etitközt bérösszeg után járó adó 1—8-szorosával büntetetik.

— **Adóösszeírás.** November hó első felében országszerte megkezdődött az adóösszeírás. Az 1899-ik évvel ismét egy új három éves ciklus kezdődvén, a megindult összeírások a három évi érvénnyel kivetett adók, névszorint a házadók és a III. osztályu kereseti adók tekintetében három évre, vagyis az 1899., 1900. és 1901. évekre szólnak. Nyiregyháza az összeírás má, november 3-án kezdik meg. Egyszerre négy összeíró küldötték megüködik. Ezy a város I. és II. kerületében, egy a III. és IV. kerületben, egy a tanyái V. és egy a VI. kerületben írja össze az adóköteles személyeket és tárgyakat. Az adóösszeírók egyidejűleg kézbesítik a házbérvallomási iveket is, amelyek kitöltve és aláírva november 15—30-ika között adandók be a városi adóhivatalhoz.

— **Revolveres kucséber.** Graf Gábor kiérdemült pinczér és aktív szolgálatban lévő kucséber, meg Gerzsábek József foglalkozás nélküli, rovvott multu fiatal ember régi haragosok voltak. Graf a mult napokban meg-házasodott s ekkor Gerzsábek ölkövette vele azt a csinyt, hogy az egész lakodalmas népet kiverte a házból. Gerzsábeket ezért a rendőrség 8 napra hűvöstre tette, s mikor kiszabadult, esőtörtökön éjjel összetalalkozott a Kis-Korona kávéházban régi haragosával Grafál. Már ott a szóváltás tamadt közöttük s kijöve a kávéházból Gerzsábek kirántotta bieskáját, le akarta szurni Grafot, a ki erre előhuzta revolverét s Gerzsábeket oldalba lölte. A golyó — szerencsére — a sziv alatt, nemesebb részt nem érintve hatolt be amannak testébe, a ki most — bár elég súlyosan sebesülte — az ágyat nyomja. Grafot azonnal letartóztatták, s átadták a kir. ügyészségnek.

— **Budapest—Páris.** Már csak két esztendő választ el a párisi kiállításától, azért ki ne gondolkoznék már most azon, hogy miképpen jusson Párisba azokra a nagy napokra, a melyeknek fénye ragyogása kápráztaha fogja ejteni Erópával együtt az egész világot. Minket magyarokat még egyeb is vezet, a mikor a francziák nagy ünnepére gondolunk: a revanche. Ök előttek emelni ragyogását a mi ezredéves nemzetünk ünnepünknek, mi kimegyünk hozzájuk, viszonzni barátságukat, viszatadni lelkesedésüket. Azokat, a kiknek már eddig is gondot okozott a kirándulás módja, bizonyára kell-emesen érinti néhány uri ember prospectusa a mely a magyarokat társas kirándulásra szólítja fel. Nem afféle megszokott társas kirándulásról van szó, hanem egy nagy nemzet megnyilatkozásáról, a melyre egy előkelő, juri emberekből álló társaság hívja fel az magyarságot. A mozgalom élén *Thoroczkay Viktor bíró* elnöklés alatt Molnár és Saceláry miniszteri tanácsosok, Dr. Kovács, kir. tanácsos, a mill. kiállítás v. titkára, Uranyi képviselő dr. Váradi Antal, Dr. Schubert ügyvéd, Dr. Gerenday és Dr. Barthos min. titkárok, János Ödön egyetemi tanár, Sturm Albert és Izmándi Mihály állanak, a vállalat tervezője és igazgatója pedig *Somogyi Nándor*. A kirándulás prospectusa, eltekintve attól, hogy a mozgalom nagy részben jötkönyv czélt is szolgál, rövid idő alatt rendkívül népszerűsége tett szert. A fővárosban, a képviselőház kebelében, az Othton s számos előkelő klubban egy országszerte, a legtöbb megyében a társadalom kitűnőségeiből álló bizottságok alakultak a párisi kirándulás rendezésére az országos bizottság meghívására. A nagyszabásu tervezetnek az a rövid extractum, hogy a ki most előre b-jelnti részvételét a kirándulásban, annak havi 8 forint kell lefizetni a kiállítás megnyitástig, összesen 260 frtot. Aki nem óhajt részletekben előre befizetni, a jelentkezésnél 200 frt befizetésével biztosíthatja helyt a s kiállítás előtt 1900-ban fizetheti, ha nincs akadályozva a részvételben. A részvétel díjart

része a tizennégy napig tartó nagyszabású kirándulásnak. Parisban nyolcz teljes napot tölt a kiránduló, megnézve a francia főváros látványosságait, történelmi nevezetességeit s minden képzelhető költséget a rendezőség fedez, úgy, hogy pénztelenül is neki hátkorodhatik az utnak. Bajos elmondani azt a számtalan kedvezményt, melyet a rendező bizottság a kirándulóknak nyújt, de a prospektor minden pontja csak megnyugvással töltheti el a magyar közönséget az iránt, hogy olyan erkölcsi alapon álló mozgalomról van szó, a melyet minden magyar ember fel fog karolni. A 8 fős befizetések a *Budapesti Betvárosi Takarékpénztárhoz* intézendők, mely a rendezőbizottság ellenőrzése mellett maga kezeli a beérkezett pénzeket; ha pedig valaki a kirándulásban akadályozva van, a maga részét másra is átruházhatja, vagy kívánatra a pénzét is vissza kapja. Az interkalaris kamatok s a bizottság rendelkezésére álló jövedelem a kultuszminiszter rendelkezésére bocsátatik közművelődési célokra. Így tehát minden művelt ember hozzájut ahhoz, hogy részt vegyen a világra szóló eseményben s ez által a magyarság olyan impozánsnak fejezheti ki lelkesedését a francziák iránt, a hogyan az irántunk az ő részükről olyan sokszor megnyilatkozott. Somogyi Nándor, a vállalat tervezője és igazgatója, a ki a rendezőbizottsággal együtt rendkívüli nagy tevékenységet fejt ki a nagyszabású mozgalom sikere érdekében, készséggel nyújt felvilágosítást az érdeklődőknek.

Budapestről.

Hétfő, október 31.

Ugyan ki gondolta volna, hogy abból a kabinetből, melyet Bánffy obskurus legényektől s ismeretlen nevű föltétlen hívekből válogatott össze, olyan óriás fog kiválni, mint Wlassich? Igen, a göndörhaju Wlassich kivált, a göndörhaju Wlassich óriás lett a kollégái között. Ő a hétutó aktualitása.

Egyik korszakalkotó reformot a másik után letesíti. Minden szükségét meglát, mintha csak most ugrott volna bele a vörös bársony székbe az egyetem katedrójáról, a hol régi rosz időkben a büntető jogot adta elő csekély számu hallgatóinak.

Hogy a művészetek iránti fogékonyság fejlesztését a középiskolák feladatává teszi, mindenesetre igen szép és údvös dolog. — Mintha előre megadott felelet lenne ez Hock János most megjelent könyvére, mely a nemzeti művészet virágzását óhajtja s módokat talál fejtegeti. Milyen örömdetes haladottság, mikor így foglalkozunk már a művészetekkel. Igaz ugyan, hogy egyetlen lángész többet teremthet, mint egy miniszterium-dolgozó javaslat, vagy mint az íróasztalon kitartott orvoslási módok és buzdítások bőkezűsége, de hát minden lépés hasznos, a mit a művészetet teszünk.

Azonban még fontosabbnak tarthatnók Wlassichnak azon javaslatát, melyet a napokban küldött le az egyetem tanácsának. Nem kíván általa kevesebbet, mint hogy neveljen az egyetem tudósokat! Eddig csak a doktorokat termelte fölös számmal, a kik doktorokká lettek, mert megtanulták a feleleteket azon néhány kérdésre, mit egyik-másik tanár rendszerint fölteni szokott. De tudásról, képzettségről ritka esetben volt szó. S vajjon miért kullogunk mi a tudomány minden egyes ágában messze elmaradva a külföld után? Első sorban azért, mert helytelenül vezetnek be bennünket a tudományok és ismeretek vidékére.

Ha a Wlassich javaslati megvalósulnak, akkor a doktori cím kitüntetésé lesz annak, a ki valamely jogi szakon kiváló előmenetelt tanusit. Specialistákat fog nevelni, a kik tudósok lesznek egy-egy szabadon választandó körben, míg a mai „doktorok” legnagyobb része mindent tanul s mindenben a közepesen alul áll.

A vizsgálóbizottságok pedig nem lennének tanárokból összeállítva, kiknek a kérdéseit évtizedek óta ismerik.

Igy haladunk hát a művészet, a tudomány ápolgatásában, most az irodalom következőnek, takarmány a Pegazusoknak, aláírások gyűjtése a „Szerzők egyesülete”-hez, stbbi. Evvel azonban várunk kell, míg Prém József miniszter lesz.

Addig a magunk részéről tegyük meg azt, hogy fizessünk elő arra a szép kötetre, melyet városunk szülötte, a zseniális ifju rendez sajtó alá. Es tapoljunk a város képviselőtestületének, mely művésznövendéket neveltet.

*

Nagyon feltűnik ám a mult héten. Hires vendégszerető nép vagyunk, valahogy egy pár pestis bacillus el ne látogasson hozzánk. Egyszerre megszűnnék ez az élénkség, mely zsúrok, koncertek, mulatságok készülődéseit jelenti. Egyszerre vége volna mindezeknek. Legelőször is a háttereket pusztítana el, azután a zsúrok theatit inná meg, a koncerteken is legfőjebb a Beethoven: Trauermarsát lehetne hallani, melyet mi otthon annyszor élvezünk, valahányszor cigányt temetnek. Beh szép egy szokás, Istenem, vajjon ki találta fel?

Ha a jó bécsek nem szepentek volna meg annyira az elszabadult két patkánytól, talan kedvük lett volna véczelődni ilyenképen, hogy vegre beteljesül a régi vágyuk: „Pest in Wien”

Hanem hát nincs veszély. Legfőjebb Bécs vendéglősei és koresmárosai szegényebbek egy pár forinttal.

Most annál vigabban vagyunk. Ma lesz az első kamarazene-estély, a színházpremierék pedig csaknem egymást tapossák agyon.

Legutóbb érdekes esteje volt a Magyar Színháznak, mely a mióta Beöthy László igazgatja, sokat emelkedett Budapest szemében. Szerény auspiciom között indult létezni, a mi nem kis munka négy előkelő színház konkurrencziája mellett s ime ma már szinte nélkülözhetetlen szórakozó helye különösen Pest fiatal részei lakosságának. Talán csak azt az egyet lehetne gáncsolni rajta, hogy kevésse magyar színház, repertoirja nagyobbbrét idegen darabokból áll, hanem hát ez sem az ő hibája.

Hogy mennyire életrelvő színház, bizonyítja immár alandóvá vált premier-közönsége, ezek mintegy a színházi stammgastok.

Szombaton egy egyfölvonásos, ügyes kis darabot élveztünk. A „tiz év múltán” néhány perc az orfeumi chambre separék történetéből. S hogy az illúsió annál tökéletesebb legyen, a színpadon a Somossy mulató egyik kis „helyiségét” látjuk. Csak mért kellett éppen tő évek elmúlnia, ez kissé sok, különösen egy fiatal leány életében, gyakran az egész élete is ez a tiz esztendő. Aztán meg mégis jól esik ilyenformán szánakoznunk: „még milyen fiatal...” Annak a nevelőnőnek pedig, akivel én tiz év múlva fogok találkozni, akár a chambre separéban is, megcsókolom a — kezét.

Érdekes premijére volt a Nemzeti Színháznak pénteken. — Bizony többet vártunk volna mindkét szindarabtól. A Bracco: Don Pietro Carusoja csak azt mutatta meg, milyen óriási művészettel játszotta ezt Zaccani a mult esztendőben s hogy mennyire függ a színésztől és felfogástól a szindarab sikere. Dumas pedig Bűnhődésében valóságos szemfényvesztésre vállalkozott szokott nagy művésztével.

A mult héten láttuk ismét a mestert: Ujházit, a ki addig-addig duzzogott, a mig észrevette, hogy tulajdonképen nem is haragszik. De azért jól esett neki a Crampton mesterben keserű igazságokat vágni oda az iteudásis fejéhez.

Különben már valóságos közmondássá vált az a néhány szó, melylyel annak idején

Tokio angliai bukását üdvözölték: „Gyere vissza, minden meg lesz bocsátva.”

Kérdés, a jövő fogja eldönteni, hogy vajjon nevezetesebb eseményt képez-e a Blaha Sárka fellépése? Első szárnypróbálgatásait már tavaly tette meg, azóta bizonyára csak erősödtek a szárnyai s remélhetőleg a Nép-színház hosszabb ideig lesz otthona, mint egy másik művész gyermeknek: Nálay Ilonkának. Az a taps, mely a vizontlátás első estéjén fölhangozott, jelezte, hogy a Blaháné lánya egy lépéssel megletta a művészetek azt az útját, melyet banálisan „rögös”-nek szokás nevezni.

Apróságok a hétről.

A lutheránus toronyban Szent Mihály nap óta este 10 óra helyett 9 órakor harangoznak a kis haranggal.

Vasárnap este azonban már este 8 órakor megszólalt a jól ismert szavu harang nagy esudálkozására és meglepetésére mindazoknak, akik hallották.

Nem tudták mire vélni a dolgot és akadnak, akik a reformáció emlék-ünnepével hoztak kapcsolatba a szokatlan időbeli harangozást.

Pedig hát semmi köze se volt hozzá. Inkább a vasárnaphoz.

Vasárnap ugyanis nem ritka, hogy a kimenőző eselések felmennek a toronyba, hogy onnan gyönyörködjenek a város madártávlati képében, a harangozóknak ilyenkor természetesen pár krajczar borralvó dukál.

Lehet, hogy a mult vasárnap délután is ilyen vendégei voltak a város „legmagasabb hivatala”-nak, azért számította es számolta el aztan magát a harangozó.

Egyéb baj egyébiránt nem történt.

*

Kedden este volt a halottak esteje.

Nevezetes napja az esztendőnek.

Napokkal előbb készülnek reá azok, a kiknek elhunyt keveseik nyugosznak a temetőért haljai alatt.

Sőprögetik, tisztogatják a sirdombok környéket, rendbe szedik az örökzöveget, kigyósladják a gyomot.

Mert halottak estején, sőt a délután folyamán is sokan mennek ki a temetőbe — megszólnak a rendetlen, elhagyott sirdombokat!

*

A hiuság vására ez a világ!

A kegyelet ünnepének megülsében is kelletlenül több része van emberi hiuságnak.

A gyertyákkal, mécskekkel és koszorúkkal való díszítésben ez keltette és fejlesztette ki a versenyt. Czéllá lett az eszköz.

Hanem talán jól van az így is. E nélkül talán a halottak estején a temetőkre zarándokolóknak három-negyed része otthon maradna. Eszébe se jutna az elhunytakról való megemlékezés az élet hétköznapi foglalatosságainak közepete.

*

Ugy nyolcz óra tájban a város egyik mellékutcáján három gyermek igyekezett hazafele. Mindeniknek egy-egy gyertya égett a kezében. Pedig a holdvilág is feljött akkorra, a villamos lámpák is égtek, — már tudniillik, amelyek égtek.

Természetesen, hogy a temetőből kerültek azok a gyertyák.

Azt kérdezi az egyik a másiktól:

— Mond meg igaz lelkedre, hányat dugtál a kebledbe?

— Egyet se! — feleli reá, sőt meg is esküdött nagyobb bizonyág okáért.

— Hát csak hármat tudtál összeszedni?

— Ha nem volt ott több! Mondtam úgy-e, hogy várjunk még, akkor onnan is hozhattunk volna, ahol több volt, de még sokan járkáltak.

Mert hát bizony a halottak emlékeztére meggyújtott gyertyák is csak addig égnek a halottak emlékeztére, amig őrzik őket!

Ilyen vadban koldus vidék, mint Nyiregyháza, aligha van több széles e hazában. Megtörténik ugyan most is, hogy egy-egy szerencsés, vagy biztos kezű Nimród nyullal tér haza (sőt a multkor egy fiatal professor négy tapsifülest terített le kutyja segítség nélkül az Órhalom táján két óra alatt) de az ilyesmi eseményzámba megy nem sokára.

A tarlót, vetést, szántást, csutkást száz hold számára járhatja be az ember, míg egy nyúlfevésre akad.

Mi lehet az oka?

Sok a vadász.

Biz ez igaz de hát majd megváltozik hamarosan mindez.

A vadászterület nagy részét a földműves gazdák bérelték ki az idén.

Kedvük szottyant vadászósdit játszani. Nem kell búsulni, míg a szeszélyes gazdák vadkergetésre fogják pazarolni a dologidőt úgy elszaporodik a nyúl, hogy több lesz, mint valaha.

*

Hogy milyen metamorfózisra megy át az ember egy pár villámú szép szem hatása alatt, még talán sohasem láttam oly intenzív megvilágításban mint tegnap az utcán.

Feszítve állt a sarkon egy ifju. Pöffeszkedve nézett a járó-kelők arczába. Műértő pillantásokkal mérte végig a kis lányokat, a csinosabbjára oda-oda vetett egy arczpirító elismerő szót.

Karcsu leánya jött szembe rá. Csinos kis lábait kedvesen szedte az aszfalton.

Lovagunk magasabb élvezettel nézett a közelgő bájos gyermek elé, aztán kilépett a járda közepére és impertinens kifejezéssel nézett a szemé közé.

Most következik a szemek villámlása:

A zöld toaletes angyal a bájos amoret kerubinná változott. — Édes kis ajkait összeszorította keményen és olyan haragosan ránczolta össze szemöldeit, hogy az ifju hőkent. Aztán végig nézett a toladón egy-szer, lesújtóan, megsemmisítően, de nagyon megsemmisítően.

A hatás:

A Dun Juan kalapjához kap. Hebeg, majd pardont suttog. Körül néz és szalad, szalad . . . még most is szalad.

CSARNOK.

Megjavulásom és okai.

Irtá: Szil—szil.

Meg voltam győződve, hogy Kerék Tamás tanító urnak még soha sem süttöt jobb tanítványára a nap, mint én rám mióta az égen ragyog.

Szomszédaink az ellenkezőt hitték.

Tisztában voltam a szomszédainkkal, meg voltam győződve, hogy azok korlátolt-ságuk miatt sohasem veledkedhetnek úgy mint én.

Ha nagy erőfeszítéssel feljutottam (például emlitem) a Tiszák kerítésére és nagy figyelemmel kikerültem a hegyes szökeket, melyek ugy meredtek az égnek, mint a Kóder írrok ur hajszájai, aztán borzalmas zökkenéssel lejutottam a salátás ágy közepébe és lehasíthattam a kajszi barack fa egyik megrakott ágát, melylyel újabb nehéz fáradság között vissza jutottam a kertünk malna bokrai közé; egész természetesnek találtam, ha az öreg Tisza másnap beköszöntött hozzánk és felórás vágbeszédében egész garmadját összepontosította ellenvéleményeinek. Így:

Már azt kifogásolta, hogy a kerítésén át másztam, vélem irigységből: Ó nem tudta volna megtenni. Már azt elítélte, hogy a salátás ágy közepében vetettem horgonyt, holott fél lépéssel odább már ott kínálkoztott a széles kerti út. Ez rossz akaratot árul el, tudhatta jól, hogy az ut szikla kemény a

salátás ágy dunyhaszerű puhaságához képest s amott könnyen megsérülhettem volna.

Nem tartotta időszerűnek a kajszi barack leszedését, persze tudatlanságból, mert azt, hogy milyen remek zamata van az éretlen baracknak, nyilván nem is sejtette.

A termés leszedésének általam praktizált módját elítélte; ő ág nélkül óhajtott volna leszedni a gyümölcsöt egykor, mert azt nem érte fel észlites, hogy a lehasított ág levelei elszáradnak hamar és így a rajtuk tartózkodó ártalmas hernyó sereg nyomorultul elvész éhen, azzal pedig kiszámíthatatlan kártól menti meg az ember a kertjét, hogy ezeket a falánk és gyorsan szaporodó fergeket elpusztítja.

Végül még önkényes eljárásom sem volt szája ize szerinti, azt akarta hogy kérjek tőle ha gyümölcsre éheztem, a mit nem tehettem igen sok okból: sokkal több időbe került volna míg a csemegéhez jutok és addig bírásvágyam is lelohadhat, pedig azt mindenki tudhatja, hogy ha a vágat nyomon követi a kielégítés, az öröm sokszorozódik. Aztán Tisza szomszéd, hogy kérésemet teljesítse, ott hagyta volna munkáját és lejött volna a kertbe, így idővesztéséget szenvedett volna, ezért a jölettelért kár érte volna miattam, mert az idő pénz, hogy megkárosítsam jöltevémet, azt igazán nem kívánhat a tölem komolyan; meg a kérés, a kunyorálás mindjárt az is visszariasztott. A kérés kiöli az önbizalmat az önértetet az ifjúból. Annak pedig roppant káros következményei lehetnek a haza jövőjére, én mindig megvédtem a haza érdekeit, nem engedtem, hogy a fiatalság gondolkodásának nemes egyszerűsége meghamisítsák ezeltalan erkölcs szabályokkal.

De hát üldözött az embertársak felfogással ellenkező gondolkodás módja. A tömérdek panasz nem hangzott hiába. A papa megrakott.

Még igazságtalanabbak is voltak. A másik szomszéd az öreg Ketőczy bácsi szintén félre értett.

Lyukat vágtam a kerítés alá és ahogy ott kaparászott egy kotló alja csirke a laboda között, át csaltam kasával vagy tiz aprós csibét. Volt egy színes képes könyvem erősen megviselve önművelésem színes nyomaitól. Abból a képes könyvből kivágtam a nagyszakállu tündér királyt, az ékes huszárokat, a vasorru babát, meg Jancsít és Juliskát aztán csirizrel barátságosan felragasztottam a pihés csibék határa a mint dukál. Ugy megültek az én alakjaim a csirkek hátán mint a kaffer a maga strucz madarán, azzal vissza eresztettem a lyukon.

Mikor rengeteg örömmel nyargalt a kotló felé a szemnek tetsző had, az ostoba és szívtelen anya rúttul elverte magától dekorált magzaitól.

Mikor meg bevonultak a pitvarba a vasorru baba, egy fess huszár meg Juliska, Kati néni cifra visításra gerjedt a kínálkozó látománytól, majd seprűt ragadt és kiverte az udvarra, kiverte őket, hogy a két lábú tollas paripák nehányá kénytelen volt a kapott útekek miatt életét befejezettnek nyilvánítni.

A zajra előjött Ketőczy bácsi persze megfejtette a feladott keplálanyt és rögtön átjött, nem gondolva meg, hogy csupán jó szívre hallgattam, mikor az egészen ifju csirkek számára az épületes szórakozást kíséreltem. Tudhatta volna, hogy ember és állat fiatal korában lánogol a játékért. A kisdedek negyvennyolc órát bömbölnek egyhuzamban egy tepsől Paprika Jánosért. A kis maeszkák le húzzák az abroszt az asztalról a reárákott poharakkal együtt, hogy játékos szenvedélyüknek eleget tegyenek. Az ifju kutyák kiharapják a Pubik, Dodók harisnyáit és ruhahátso részeit e nemes felindulás közepett. És a csirkek nem jutnak szórakozáshoz. Milyen méltányos voltam, mikor mulatásukról gondoskodtam!

Hiába, felfogásunk nem egyezett. A papa megrakott.

Az iskolában persze zajos életem volt. Az egész osztályban én voltam a legjobb gombózó — grástra. — Pedig azt mindnyájan tudják, hogy ez nagy szó. Kimozdító birokban csak Kazár Peli mérkőzhetett velem.

A tanulás jól ment.

Addig nem mehettem el hazulról, míg fel nem mondtam a leckét. Előbb a régi feladatokból mondtam fel nyolez-tiz sort, ez a módszer nem vált be.

A — tantór — majd mindennap lezuhott.

Más rendszert kultiváltam. Előre tanul-tam. Azokból a lecekéből válogattam ki odahaza apró részleteket, a melyek csak a jövőben kerültek volna sorra. Így okoskodtam, hogy ha majd ha rá kerül a sor, már tudni fogom.

Hamar utól értek, mert én nem értem miért, de rémséges gyorsasággal haladtak, de már akkor egy szót sem tudtam. Valószínű, hogy talán elfelejtettem.

Harmadik módszerhez tértem át. Nem tanultam. Hazulról egyszerűen megszóktam; mikor kérdőre vontak, azt feleltem okul, hogy mélyen sért a bizalmatlanság amelylyel, irányomban praktizálnak, mit vallatnak, kérdezelnek a lecke miatt folyton? Tanulok én úgy is.

Ez a rendszer bevált.

A tantór a számpárdba tett, ott is az utolsó helyre. Kiténő volt a kérem, légyfogás tekintetében. A könyvem csakhamar tele volt légyféle lenyomatokkal, szép piros pettyekkel. Két új pennát és tiz fülesgombot fizetett rá Ornik, a szomszédom, mikor cseréltem vele.

Egyszer nagy baj történt:

A papa feljött az iskolába.

Mindnyájan felálltunk mikor belépett és rázendítettünk, hogy;

— Isten hozta szerencsésen.

Már úgy az orrunkon keresztül, ahogy szoktuk. Oda se figyeltem, hogy ki jött be, azt hittem a kis tiszteletes, hát csak tovább gyurtam kenyérből a „büszke gróf”-ot (divat volt), akit ha két ret görbitünk is, hát megint csak kiegyenesedik. A mikor egyszer csak halom a papa hangját.

Mit szégyeljem? Bevallom, hogy megijedtem.

A tantór, a hogy beszélgetnek egyszerre csak elkezd ám rólam beszélni. A papa keresett a szeméivel, de nem talált, persze ott elől keresett Nagy Feri körül.

Hát csak beszélnek rólam tovább. A tartór borzasztóan árulkodott. Oda szót egyszer a számpár felé:

— Gyere ki Szizsi!

Kimentem.

— Mákvirág. Sustorgott a papa nagy dühösön.

A tantór azt mondja:

— Felelni fogsz. Mi volt feladva?

Hiresen megijedtem. Erre nem voltam elkészülve. Mit mondjak? Tudtam, hogy mi volt feladva a hazai történelemből (az volt soron), de hát nem tanultam egy makulányit sem. Roppant kínban voltam.

— Fel volt adva a szorzó tábla az ötször tiz az ötvenig.

A tantór nem szólt rá semmit, tán megsajnált. Aztán:

— Jól van hát. Kezdd meg az egyszer három — háromtól, hanem előbb add ide, a mi a kezdedben van.

Oda adtam a „büszke gróf”-ot és rettenetes ordításhoz fogtam. Helyre küldtek. A papa igért minden rosszat, — mint később észleltem, be is tartotta mindet — azzal elment. Megkönnyebbülve kiálltottam utána a zengő iskolával:

— Isten hordozza bé-ké-vel!

Ettől a naptól fogva szomorú sorsom lett. Ha gombóztam, ha verekedtem, ha a leckém nem tudtam, levelet irt a tantór, a mit haza kellett vinnem.

A papa odahaza elolvasta a levelet aztán elpáhol. Így ment ez sokáig vígan.

Egyszerre aztán javulást észleltek rajtam. A leczkét *muszáj* volt otthon megtanulni, hát lecke nemtudásért ritkán volt nagy baj. Ha valamelyik pajtás úgy viselte magát, hogy eldöngetése vált szükségessé, inkább fizettem Ormikkal hat nadrággombot, vagy három gyöngyházat és ő szívesen elpáholta az ellenfelemet. Gombozni pedig a templomkertbe jártam, így hát elvéve kellett levelet vinnem az iskolából.

Egyszer aztán kitaláltam a módját, hogy miként tehetem ártalmatlanná ezeket a boszszantó páleza-utalványokat. — Kézbe adás helyett megsemmisítettem. Nagy ritkán adtam oda a levelet, hogy gyanut épen ne ébresszek.

Mennék haza délben. Mielőtt beállottam volna a sorba a tanító úr magához szólit:

— Gyere ide Sziszi.

Oda megyek, a kezembe adja az ismert levelet.

— Ezt át addod a papának.

— Igenis! Nem emlékeztem ugyan rá, hogy valami rosszat tettem volna, de nem is nagyon törtem a fejem, hiszen tudtam, hogy a szerencsétlen véleménykülömbőség miatt mennyi bajom volt már. Valami nézeteltérés ez is. Majd segíték rajta.

A levelet természetesen megsemmisítem, a szükséges elővigyázó rendszabályok betartásával.

Nagyon jól ebédeltem.

Délután azt kéri a tantór:

— Hát oda adtad a levelet.

— Igenis, oda juttattam Feleltem csendes hangon.

— Mit szolt a papa.

— Nem szolt semmit, csak megvert.

— Megvert...? Megvert...? Nem lehet az te.

Rémítő gyanu villant át rajtam.

— Hazudsz te Sziszi. Folytatta vérkonyonyitó hangon a tantór.

— Nem hazudok én. Bömböltem meghatottan.

Hiába tagadtam biz én. Lelepleztek könyörtelenül. Ugyanis a tanító bácsi azt írta a papának, hogy:

„Kedves Fekes úr!

Becsés venenapja alkalmából... stb.“

Tekintettel a névnapra, a papa nem rakott meg, hanem attól fogvást kebelbarátom Ormikkal expedáltatta a tanító úr a büntető írást elővigyázatból.

Ormik persze rengeteg üveg golyót és összes gombjaimat bezsebelte tőlem ez ügyben.

Hogy esődbe ne jussak kénytelen voltam megjavulni.

Különfélék.

Fejedelmek álnevei. A kapuczinusok sirtöltőjében pihenő Erzsébet királyasszony, mint Hohenembs grófné érkezett a svájci havasok közé. Az álnev, mely alatt a felső asszony utazgatott, korántsem költött név, hanem a Habsburgokat megillető czím. A királyné ezt használta rendszeren, de nem csak kizárólag ezt. Mikor nyolcz év előtt, a mayerlingi katasztrófa után Franciaországba utazott, Párisban, a Rue de Rivoli egyik előkelő fogadójában, mint Madame Ricolson szállott meg. Abban az időben egy teljesen polgári hangzású nevet választott, hogy lehetőleg föl ne ismerjék.

Piaczi árak.

— November 2. —

Buza	9.20	9.30.
Rozs	7.40	7.50.
Árpa	5.70	5.80.
Zab	5.20	5.30.
Tengeri	4.40	4.50.
Paszuly	6.40	6.50.
Szész literenként	18,	54 1/2.

7262. tk. 1898.

Hirdetmény kivonat.

A nyiregyházi kir. törvényszék mint te-lekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Mor-genstern Zsigmond végrehajthatónak. Hogyan Pál, de mint a kiskoru Hogyan Mihály, Ho-gyan Mária, Hogyan Juliánna és Hogyan Zsu-zsanna gyanja végrehajtást szenvedett ellen, 1500 frt, annak és pedig 1893. május 16-tól 1895. év július 1-éig 6%, ezen naptól pedig 5% kamatai, 92 frt eddigi és 12 forint 97 kbrban ezennel megállapított jelenlegi, s a még felmerülő költségek behajtása iránt, folyó végrehajtási ügyben ezen kir. törvény-szek területén fekvő következő ingatlanok:

a) a nyiregyházi 4100. sz. tkjvk 8589. hrsz. a foglalt szántó 102 frt becsértékben;
b) a nyiregyházi 6637. sz. tkjvk 904/a hrsz. a foglalt belsőség 1000 forint becs-értékben;

c) az orosi 783. sz. tkjvk 1067. hrsz. a foglalt szállónek a fentebb nevezett kisko-ruak tulajdonait képező egynegyed része 65 frt becsértékben, — és pedig a nyiregy-házi 410. és orosi 783. sz. tkjvk ingatlano-k a nyiregyházi lakarekpénztár csatlako-zott végrehajthatónak 35 forint tőke, ennek 1896. évi márczius 17-től folyó 8% kama-tai, 15 forint eddigi és a még felmerülő költségei behajtása céljából és az 1898. évi november hó 5-én délelőtt 10 órakor ezen kir. törvényszék árverelő helyiségében megtartandó nyilvános árverésen becsáron alul is el fognak adatni.

Az árverési feltételek következőleg álla-píthatnak meg.

1. Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.

2. Bánompénz a becsár 10% lesz.

Nyiregyházán, 1898. évi augusztus hó 11.

Borbély,

(1-1) kir. trvszéki bíró.

Legnagyobb nyerevény legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Az összes 50.000 nyerevény

JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyerevény legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

A nyerevények részletes beosztása a következő:

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
7 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200

15650 á 170, 130, 100, 80, 40

50.000 nyer. és jut. összgeb. **13.160.000**

melyek hat húzásban sorsoltatnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték neveskőre ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre **ujból** **50,000** nyerevény

jut, vagyis az oldalt levő nyerevényjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyerevény leg-szerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sors-jegyeket a tervezett eredeti árban és pedig:

egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet **6.- frt**

» fél » » » **3.- »**

» negyed » » » **1.50 »**

» nyolczad » » » **— 75 »**

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges be-küldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azonnal mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendelkezéseket mielőbb, legkésőbb azonban

f. 6. november hó 17-ig

a húzás napjáig hezzink beküldeni. (77-4-3)

TÖRÖK A. és Tsa

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítói

Budapest, V., Váci-körút 4/a.

Rendelőlevél levágandó. Török A. és Társa uraknak Budapesten.

Kérek részemre I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget frt) utánvételezni kérem (postautalvánnyal küldöm.) A nem tetsző törlendő.

Pontos czím